

Đàn Xã T c c a v ng tri u Nguy n đ c xây đ ng vào năm 1806 đ i th i Gia Long, n m trong ph m vi Kinh thành. Đây là n i nhà vua cúng t Xã (th n Đ t) và T c (th n Lúa). Ng i x a quan ni m, Xã là th n l n nh t trong năm v th n... T c là lo i quý nh t trong ngũ c c. T c mà không có xã thì không sinh tr ng đ c. Xã mà không có t c thì hoang vu. Cho nên hi p t xã-t c là công l i ngang nhau.

T ngàn x a c dân n c ta là c dân lúa n c. Hai y u t đ t đại và ngũ c c chi ph i h u nh toàn b sinh ho t kinh t c a t ng cá nhân cũng nh c ng đ ng trong xã h i. Chúng quan tr ng đ n n i c nhân khi nói đ n “s n hà xã t c” t c là ph i hi u nh qu c gia hay t qu c, nh ng khác ni m thiêngliêng nh t c a dân t c.

Cai tr m t đ t n c trong hoàn c nh xã h i nông nghi p và khuynh h ng tr ng nông, t t y u Nhà Nguy n ph i l p đàn Xã T c đ đ p ng nguy n v ng tâm linh, tín ng ng c a th n dân.

Vua chúa tri u Nguy n khi xây đ ng đàn đã cho l y đ t c a t t c các n i trong c n c, v th mà nó mang m t ý nghĩa đ c bi t linh thiêng. Nhà vua đã xu ng chi u s c cho các đ a h t trong c n c ph i l y đ t s ch, các lo i chuyên ch v Kinh đô đ đ p đàn Xã T c. Riêng 11 th , tr n B c thành (t Ninh Bình tr ra) l nh truy n ph i ch cho đ c 256 t n.

Nh v y, n n đ t c a Xã đàn đ c đ p b ng đ t c a c n c, t ng tr ng cho máu th t c a non sông. Cũng có th nói xã đàn là non sông thu v m t m i.

Theo s sách thì đàn Xã T c c a c đô Hu r ng đ n 6 ha, n m gi a 4 con đ ng hi n nay là Ngô Th i Nhi m, Tr n Nguyên Hãn, Tr n Nguyên Đán và Nguy n C Trinh. Đó là ch a k h Xã T c c nh đ ng Ngô Th i Nhi m và tám binh phong n m phía nam đ ng Tr n Nguyên Hãn.

Đàn xã Tíc c đ c xây d ng theo nguyên tíc âm d ng ngũ hành c a d ch lý. Đàn g m 2 t ng v i m t b ng hình vuông. T ng d i cao 1,2m, m i c nh dài 70m, gi a m i c nh có b c th m b ng đá lên xu ng. Chung quanh xây lan can cao 1m. T ng trên cao 1,6m, m i c nh dài 28m. Thành bao chung quanh đàn có hình ch nh t, 162m x 202m xây b ng đá, cao 1,2m dày 0,75m.

Ngày x a tri u đình t ch c cúng t đ y m i năm 2 l n, vào tháng 2 và tháng 8 âm l ch. Vua Gia Long, Minh M ng, Thi u Tr và T Đ c t ng nhi u l n thân hành làm ch l đ đàn Xã Tíc, vì cúng tr i đ t là m t trong nh ng đ i t c a tri u đình.

Tr i qua nhi u bi n thiên, đàn Xã Tíc n i th cúng linh thiêng y b bi n thành khu gia binh r i thành khu t p th , có đ n g n 500 gia đình vào , thu c r t nhi u thành ph n xã h i khác nhau, làm cho di n m o đàn không còn n a. Nay còn m t s di tích nh m t kho ng tr ng hình vuông, ng i ta đoán là hình trên c a đàn. T i đây còn m t t m bia đá kh c ch “Thái xã chi th n”, t c là còn m t t m bia n a là “Thái Tíc chi th n” không bi t vùi l p đ u. Ngoài ra h Xã Tíc ở phía b c đàn và t m bình phong b ng g ch dài 10m, cao 3,7m, dày 0,85m ở phía nam v n còn dù không nguyên v n.

Đàn Xã Tíc là m t di tích l ch s r t giàu ý nghĩa (đ c xây b ng đ t c a c n c) nh ng nó không đ c gìn gi và b tàn phá vì th i gian và lòng ng i, m t đàn Xã Tíc, thi t h i đ u tiên là văn hóa, sau đó là l ch s ./.